

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา

การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต

สมัยที่ ๕๗ ปีการศึกษา ๒๕๔๗

ข้อ ๑. คำถาม นายหนึ่งยกยอกเงินของนายสองไปจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท วันรุ่งขึ้นนายสองทราบเรื่อง จึงไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่นายหนึ่งในวันนั้นเอง ต่อมาอีก ๒ เดือน นายสองถึงแก่ความตาย นายสามซึ่งเป็นบุตรของนายสองได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดกนายสอง กรณีดังกล่าว

ก. นายสามยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในอายุความเพื่อขอให้ลงโทษนายหนึ่งฐานยกยอกเงินของนายสอง

ข. พนักงานอัยการได้ฟ้องคดีต่อศาลตามคำร้องทุกข์ของนายสองภายในอายุความเพื่อขอให้ลงโทษนายหนึ่งฐานยกยอกแล้ว ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น นายสามขอถอนคำร้องทุกข์ต่อศาล

ให้วินิจฉัยว่า นายสามมีอำนาจฟ้องนายหนึ่งตามข้อ ก. และมีอำนาจถอนคำร้องทุกข์ตามข้อ ข. หรือไม่

ธงคำตอบ ก. กรณีนายสองถูกนายหนึ่งยกยอกเงิน นายสองย่อมเป็นผู้เสียหายโดยตรงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) มีอำนาจที่จะฟ้องนายหนึ่งได้ตามมาตรา ๒๘ (๒) แต่ก็ไม่ได้ฟ้องเป็นคดีไว้ ส่วนนายสามแม้จะเป็นบุตรและเป็นผู้จัดการมรดกก็มีใช้ผู้เสียหายโดยตรงที่จะมีอำนาจฟ้องนายหนึ่งในฐานะผู้เสียหายโดยตรงได้ ทั้งมิใช่กรณีนายสองถูกทำร้ายถึงตาย ตามมาตรา ๕ (๒) ที่นายสามซึ่งเป็นผู้สืบสันดานจะมีอำนาจจัดการฟ้องคดีแทนนายสองได้ ดังนั้นนายสามจึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ลงโทษนายหนึ่ง (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๖๒/๒๕๔๗)

ข. กรณีพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ลงโทษนายหนึ่ง
ฐานยักยอกซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัวตามคำร้องทุกข์ของนายสอง สิทธิในการ
ถอนคำร้องทุกข์ในคดีความผิดฐานยักยอกเป็นสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สิน เมื่อ
ผู้ร้องทุกข์ตายยอมตกทอดแก่นายสามซึ่งเป็นทายาท นายสามยอมมีอำนาจถอน
คำร้องทุกข์ได้ (เทียบคำสั่งศาลฎีกาที่ ๗๕๑/๒๕๔๑)

ข้อ ๒. คำถาม ก. การเปรียบเทียบคดีอาญาโดยพนักงานสอบสวน
และพนักงานอัยการมีหลักเกณฑ์และมีผลอย่างไร แตกต่างกันอย่างไร
จงอธิบาย

ข. นายเต็ดกระทำความผิดอาญาฐานหนึ่ง พนักงาน
สอบสวนดำเนินคดีพิจารณาแล้วเห็นว่าสามารถเปรียบเทียบได้ และนายเต็ดเป็น
นักศึกษากระทำความผิดเป็นครั้งแรก น่าจะกลับตนเป็นคนดีได้ ไม่ควรได้รับ
โทษถึงจำคุก จึงทำการเปรียบเทียบนายเต็ดเสร็จสิ้นแล้ว นายเต็ดได้ใจคิดว่า
เจ้าพนักงานตำรวจเกรงใจบิดาตนซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพล ได้กระทำความผิดฐาน
เดียวกันและพนักงานสอบสวนได้ทำการเปรียบเทียบอีกสองครั้ง ต่อมานายเต็ด
กระทำความผิดคดีเช่นนั้นอีก พนักงานสอบสวนเห็นว่านายเต็ดไม่เช็ดทลาย จึง
ทำการสอบสวนโดยไม่เปรียบเทียบคดีนั้นอีก แล้วสรุปสำนวนมีความเห็นควรสั่ง
ฟ้องนายเต็ด แล้วส่งสำนวนต่อพนักงานอัยการ พนักงานอัยการพิจารณาแล้ว
เห็นว่านายเต็ดกระทำความผิดจริง แต่นายเต็ดเป็นนักศึกษาปีสุดท้าย ถ้าฟ้อง
ต่อศาลอาจถูกจำคุกเสียอนาคตได้ ควรให้ความปรานีโดยการเปรียบเทียบ

ดังนั้น พนักงานอัยการจะต้องดำเนินการอย่างไร และพนักงานสอบสวน
จะโต้แย้งคัดค้านได้หรือไม่ จงอธิบาย

ธงคำตอบ ก. การเปรียบเทียบคดีอาญาโดยพนักงานสอบสวนมี
หลักเกณฑ์ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
๓๘ ว่า ในคดีความผิดตามมาตรา ๓๗ (๒) ถ้าพนักงานสอบสวนเห็นว่า
ผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุก ให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามมาตรา ๓๘ (๑)
(๒)

ส่วนการเปรียบเทียบคดีอาญาโดยพนักงานอัยการมีหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๔ ว่าในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้อง ถ้าความผิดนั้นเป็นความซึ่งอาจเปรียบเทียบได้ และพนักงานอัยการเห็นสมควร พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนพยายามเปรียบเทียบคดีได้ตามมาตรา ๑๔๔ (๑) (๒)

การเปรียบเทียบโดยพนักงานสอบสวนก็ดี พนักงานอัยการก็ดี มีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๓)

ส่วนข้อแตกต่างนั้น พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเท่านั้นที่มีอำนาจเปรียบเทียบคดีนั้นได้ ส่วนกรณีที่พนักงานอัยการสั่งให้เปรียบเทียบนั้น อาจให้พนักงานสอบสวนท้องที่เดิมหรือท้องที่อื่นทำการเปรียบเทียบก็ได้ และการเปรียบเทียบโดยพนักงานสอบสวนเป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวนโดยเฉพาะ พนักงานอัยการไม่มีอำนาจโต้แย้งดุลพินิจของพนักงานสอบสวนได้ ส่วนการเปรียบเทียบโดยพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนต้องพยายามเปรียบเทียบคดีนั้น ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ โดยไม่มีอำนาจโต้แย้ง เพราะเป็นดุลพินิจของพนักงานอัยการ

ข. เมื่อพนักงานอัยการเห็นควรให้ความปรานีนายเด็ดโดยการเปรียบเทียบ พนักงานอัยการจะต้องมีคำสั่งฟ้องนายเด็ดและส่งสำนวนกลับไปยังพนักงานสอบสวนให้พยายามเปรียบเทียบคดีนี้ ตามมาตรา ๑๔๔ (๒) พนักงานสอบสวนต้องพยายามเปรียบเทียบคดีนี้ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ โดยไม่มีอำนาจโต้แย้งดุลพินิจของพนักงานอัยการ

ข้อ ๓. คำถาม พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกนายจักรและนายชัยให้ไปพบเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงในกรณีมีข้อสงสัยว่าจะพัวพันกับการกระทำความผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่น จากการสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น พนักงานสอบสวนเห็นว่ายังไม่สมควรดำเนินคดีแก่นายจักรในความผิดดังกล่าว แต่ได้แจ้งข้อหาและสอบสวนนายชัยในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น แล้วมีความเห็นควรสั่งฟ้องในความผิดดังกล่าว แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนายชัย ดังนี้
ให้วินิจฉัยว่า

ก. กรณีนายจักร หากต่อมาพนักงานสอบสวนพิจารณาจากพยานหลักฐานที่มีอยู่เดิมเห็นควรสอบสวนในเรื่องเดียวกัน พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนนายจักรได้หรือไม่

ข. กรณีนายชัย หลังจากพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ต่อมาพนักงานสอบสวนพบว่ามีพยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดีซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษนายชัยได้ จึงได้สอบสวนนายชัยอีกแล้วมีความเห็นควรสั่งฟ้องนายชัยในข้อหาเดิม แต่พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานดังกล่าวยังมีใช้หลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี จึงมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่สอง ครั้นต่อมาภายในอายุความคดีอาญา พนักงานสอบสวนได้พบพยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดีซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษได้อีกครั้งหนึ่ง จึงได้สอบสวนนายชัยเป็นครั้งที่สามดังนี้ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนนายชัยได้อีกหรือไม่

ธงคำตอบ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า “เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดีซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหา นั้นได้”

ก. กรณีนายจักร พนักงานสอบสวนยังมีได้สอบสวนดำเนินคดีแก่นายจักรเลย และมีใช้กรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนายจักรตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๖ จึงไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๑๔๗ ที่พนักงานสอบสวนจะสอบสวนนายจักรในเรื่องนั้นอีก ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงมีอำนาจสอบสวนนายจักรในคดีเรื่องนั้นได้ (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๔๘๑/๒๕๔๔)

ข. กรณีนายชัย แม้พนักงานอัยการจะเคยมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนายชัยในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นเรื่องเดียวกันมาแล้ว ๒ ครั้ง แต่การมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องนั้นไม่ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา ๓๘ ดังนั้น หากต่อมามีพยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดีซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษนายชัย พนักงานสอบสวนก็ย่อมมีอำนาจสอบสวนนายชัยในเรื่องเดียวกันนั้นได้อีกภายในอายุความ ตามมาตรา ๑๔๗

ข้อ ๔. คำถาม จำเลยขับรถชนดีโดยสารพลิกคว่ำเป็นเหตุให้นายโทถึงแก่ความตายและนายดำได้รับอันตรายสาหัส ต่อมาวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๘ นางระทมมารดาของนายโทได้ยื่นฟ้องจำเลยฐานขับรถชนดีโดยประมาทเป็นเหตุให้นายโทถึงแก่ความตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕๑ ส่วนหนึ่ง และนายดำได้ยื่นฟ้องจำเลยฐานขับรถชนดีโดยประมาทเป็นเหตุให้นายดำได้รับอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๐ อีกส่วนหนึ่ง ศาลสั่งรวมพิจารณาคดีทั้งสองสำนวนเข้าด้วยกัน และได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูลจึงให้ประทับฟ้องทั้งสองสำนวน ข้อเท็จจริงปรากฏว่าในวันเกิดเหตุจำเลยมีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่หลบหนีคดีไปได้ประมาณ ๑ สัปดาห์ ก็เข้ามาขอตัวต่อสู้อคดี ก่อนเริ่มพิจารณาศาลสอบถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ จำเลยแถลงว่าไม่มีและไม่ต้องการทนายความ ศาลจึงดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยมิได้ตั้งทนายความให้จำเลย จำเลยให้การปฏิเสธทั้งสองสำนวน ศาลมีคำสั่งกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐาน ก่อนกำหนดวันนัดสืบพยาน โดยแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบล่วงหน้าก่อนวันตรวจพยานหลักฐาน ๗ วัน ครั้นถึงวันตรวจพยานหลักฐาน นางระทมมาศาล แต่มิได้ยื่นบัญชีระบุพยานก่อนวันตรวจพยานหลักฐาน ส่วนนายดำทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาล ศาลเห็นว่าเมื่อนางระทมมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้เท่ากับไม่มีพยานมาสืบจึงพิพากษายกฟ้องของนางระทม ส่วนนายดำไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน จึงให้ยกฟ้องของนายดำด้วย

ให้วินิจฉัยในประเด็นดังต่อไปนี้

ก. ศาลพิจารณาคดีไปโดยมิได้ตั้งทนายความให้จำเลยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ข. ศาลพิพากษายกฟ้องของนางระทมและของนายดำชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ ก. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า "...ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้" ซึ่งหมายความว่าศาลอยู่

ในบังคับแห่งมาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง ที่จะต้องตั้งทนายความให้แก่จำเลย แม้จำเลยไม่ต้องการทนายความนั้น ความตอนต้นของมาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “...หรือในคดีที่จำเลยมีอายุ ไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล” ซึ่งแสดงว่า กฎหมายกำหนดให้ถือเกณฑ์อายุของจำเลย “ในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล” เท่านั้น คดีนี้ในวันเกิดเหตุ จำเลยมีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่หลบหนีคดีไปได้ ๑ สัปดาห์ก็เข้ามาบอตัวต่อผู้คดี แสดงว่าในวันที่ จำเลยถูกฟ้องต่อศาล จำเลยมีอายุเกิน ๑๘ ปีแล้ว กรณีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตาม มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวข้างต้นที่ศาลจะต้องตั้งทนายความให้แก่จำเลยไม่ต้องการทนายความก็ตาม ดังนั้น เมื่อศาลสอบถามแล้ว จำเลยแถลงไม่ต้องการทนายความ การที่ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยมิได้ตั้งทนายความให้แก่จำเลย จึงชอบด้วยมาตรา ๑๗๓ วรรคสอง

ข. ตามมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคหนึ่ง ได้วางหลักเกณฑ์สำคัญว่า คดีอาญาที่ศาลกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานนั้น ศาลต้องแจ้งกำหนดนัดของวันตรวจพยานหลักฐานให้คู่ความทุกฝ่ายทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน เมื่อปรากฏว่าคดีนี้ศาลแจ้งให้คู่ความทุกฝ่ายทราบล่วงหน้าเพียง ๗ วัน จึงไม่ชอบ คู่ความทุกฝ่ายจึงไม่ต้องปฏิบัติตามกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุพยานก่อนวันตรวจพยานหลักฐานรวมทั้งการมาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสอง วรรคสาม และมาตรา ๑๗๓/๒ ดังนั้นการที่ศาลยกฟ้องของนางระทมเสียโดยอ้างว่านางระทมมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้เท่ากับไม่มีพยานมาสืบและยกฟ้องของนายดำ โดยอ้างว่านายดำไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน จึงเป็นการไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ประกอบ มาตรา ๑๖๖

ข้อ ๕. คำถาม พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องว่า จำเลยใช้บัตรเครดิตของผู้อื่นชำระราคาสินค้าโดยมิชอบ ทำให้ธนาคารกรุงสุโขทัย จำกัด ผู้ออกบัตรได้รับความเสียหายต้องจ่ายเงินแก่ร้านค้าไป ขอให้ลงโทษจำเลยฐานใช้บัตรเครดิตทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๙/๕

ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ จำเลยให้การปฏิเสธ ในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน ศาลกรุงสุโขทัย จำกัดยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ผู้ร้องไม่ใช่ผู้เสียหาย โดยตรง ไม่อนุญาตให้ยกคำร้อง ส่วนจำเลยยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นบัญชีระบุ พยานครั้งแรก เมื่อพ้นกำหนดเวลาแล้วอ้างว่าหลงลืม ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง ไม่อนุญาต ดังนี้

ก. ศาลกรุงสุโขทัย จำกัด ผู้ร้องจะอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้น ที่ไม่อนุญาตให้เข้าร่วมเป็นโจทก์ทันทีได้หรือไม่

ข. ถ้าศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานของโจทก์ฟังไม่ได้ ว่า จำเลยเป็นผู้ใช้บัตรเครดิตของผู้อื่นชำระราคาสินค้า พินาศหายฟ้อง โจทก์ อุทธรณ์ว่าพยานหลักฐานของโจทก์ฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง ส่วน จำเลยอุทธรณ์ว่าคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ดังนี้ ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์และจำเลยหรือไม่

ธงคำตอบ

ก. คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ศาลกรุงสุโขทัย จำกัด ผู้ร้องเข้าร่วมเป็นโจทก์ ย่อมมีผลทำให้คดีของผู้ร้องเสร็จสำนวนไปจากศาล จึง ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๖ ผู้ร้องจึงมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวได้ทันที (เทียบคำ พิพากษฎีกาที่ ๘๙๒/๒๕๑๖)

ข. ความผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๙/๕ มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๓ ปี หรือปรับ เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท จึงไม่ต้องห้ามคู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๓ ทวิ เมื่อศาลชั้นต้น พิพากษายกฟ้อง โจทก์ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ว่าพยานหลักฐานของโจทก์ฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง อันเป็นปัญหาข้อเท็จจริงได้ ไม่ต้องห้ามตาม บทบัญญัติดังกล่าว ศาลชั้นต้นต้องมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์

ส่วนคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นบัญชีระบุพยาน เป็นคำสั่ง ระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จสำนวน เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาใน

ประเด็นสำคัญแล้ว จำเลยย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้ โดยจำเลยไม่จำเป็นต้องอุทธรณ์ คำพิพากษาในประเด็นสำคัญมาด้วย เพราะมีอุทธรณ์คำพิพากษาของโจทก์อยู่แล้ว อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๖ ศาลชั้นต้นต้องมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของจำเลย (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๘/๒๕๑๕)

ข้อ ๖. คำถาม สิบตำรวจเอกธรรมเดินผ่านบ้านของนายแดง เมื่อเวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา เห็นนายชวากำลังใช้มีดตบฟันนายเขียวหลายครั้งในบ้านของนายแดง จึงเข้าไปในบ้านเพื่อจับนายชว โดยยังไม่ได้รับความยินยอมจากนายแดง สิบตำรวจเอกธรรมได้แสดงตนเป็นเจ้าของพนักงานตำรวจจะเข้าจับกุมนายชว นายชวได้ต่อสู้ขัดขวางการจับกุม สิบตำรวจเอกธรรมเข้าจับนายชวไว้ได้โดยไม่ทันแจ้งแก่นายชวว่าเขาต้องถูกจับ แล้วนำตัวนายชวส่งสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่ทำการจับ นายชวต่อสู้ว่า การค้นและการจับไม่ชอบ

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของนายชวฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗, ๒๓๘ ในคดีอาญา การจับและการค้นในที่รโหฐานจะกระทำมิได้เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุจำเป็นอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมาย และมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่มีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๑ ห้ามมิให้จับในที่รโหฐาน เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน ซึ่งตามมาตรา ๙๒ (๒) เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาลได้ เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน สิบตำรวจเอกธรรมเห็นนายชวใช้มีดตบฟันนายเขียวหลายครั้งขณะอยู่ในบ้านของนายแดงเป็นกรณีที่สิบตำรวจเอกธรรมเห็นนายชวกระทำความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐานตามมาตรา ๗๘ (๑), ๘๐ สิบตำรวจเอกธรรมยอมเข้าไปในบ้านของนายแดงอันเป็นที่รโหฐานเพื่อจับกุม

นายขาว่าได้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจาก นายแดงเจ้าของบ้านก่อน ขณะจะเข้าจับกุมนายขาได้ต่อสู้ขัดขวางการจับกุม สืบตำรวจเอกธรรมจึงไม่จำเป็นต้องแจ้งแก่นายขาว่านายขาต้องถูกจับตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง (เทียบ คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๑๒/๒๔๘๐, ๓๑๙-๓๒๐/๒๕๒๑) การตรวจค้นจับกุมของ สืบตำรวจเอกธรรมเป็นไปโดยชอบ ข้อต่อสู้ของนายขาฟังไม่ขึ้น

ข้อ ๗. คำถาม บริษัทไทยเงินทุน จำกัด โดยนายเอกผู้รับมอบอำนาจ เป็นโจทก์ฟ้องนายเขียวเป็นจำเลย ขอให้บังคับชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้ดังกล่าวตั้งแต่วันที่เงินไปจาก โจทก์ จำเลยให้การว่าไม่ได้เป็นหนี้และไม่เคยกู้ยืมเงินโจทก์ สัญญากู้ที่โจทก์นำมาฟ้องเป็นเอกสารปลอมเพราะลายมือชื่อผู้กู้ไม่ใช่ลายมือชื่อของจำเลย ขอให้ยกฟ้องในชั้นสืบพยานโจทก์ ขณะที่นายเอกเบิกความเป็นพยานและอ้างส่ง หนังสือมอบอำนาจที่บริษัทไทยเงินทุน จำกัด มอบอำนาจให้นายเอกฟ้องคดีแทน จำเลยคัดค้านว่าหนังสือมอบอำนาจดังกล่าวเป็นเอกสารปลอม ดังนี้ ในชั้น สืบพยานจำเลย ศาลจะรับฟังการสืบพยานบุคคลต่อไปนี้ได้หรือไม่

ก. จำเลยนำสืบนายเหลืองซึ่งเบิกความรับว่าเป็นผู้ร่วมกับผู้อื่นทำปลอม หนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดีนี้

ข. จำเลยนำสืบนายฟ้าซึ่งเบิกความว่าเป็นพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ที่ นายเขียวจำเลยนำทองคำแท่งมูลค่า ๖๐๐,๐๐๐ บาท ไปตีใช้หนี้ตามสัญญา กู้ คดีนี้ ซึ่งโจทก์ได้รับชำระไว้แล้ว

ธงคำตอบ ก. การที่จำเลยคัดค้านต่อศาลว่าหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้อง คดีเป็นเอกสารปลอมนั้น จำเลยได้คัดค้านขณะที่มีการสืบพยานเอกสารนั้นอยู่ ถือได้ว่า จำเลยซึ่งเป็นคู่ความฝ่ายที่ถูกอีกฝ่ายหนึ่งอ้างอิงเอกสารมาเป็นพยาน หลักฐานยันตนได้คัดค้านต่อศาลก่อนการสืบพยานเอกสารนั้นเสร็จตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๒๕ วรรคแรก ดังนั้น ถึงแม้ว่า จำเลยจะไม่ได้ให้การต่อสู้ไว้ในเรื่องหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดีว่าเป็นเอกสาร ปลอมก็ตาม จำเลยก็ย่อมนำสืบนายเหลือง เพื่อพิสูจน์ว่าหนังสือมอบอำนาจให้

ฟ้องคดีเป็นเอกสารปลอมได้ กรณีเข้าข้อยกเว้นตามวรรคท้ายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๔ ที่ว่า ไม่เป็นการตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะกล่าวอ้างและนำพยานบุคคลมาสืบประกอบข้ออ้างว่า พยานเอกสารที่แสดงนั้นเป็นเอกสารปลอม ศาลจึงรับฟังคำเบิกความของนายเหลืองเป็นพยานหลักฐานได้

ข. จำเลยให้การต่อสู้คดีว่า จำเลยไม่ได้กู้เงินตามสัญญาที่โจทก์ฟ้อง สัญญาถือเป็นเอกสารปลอม คดีจึงไม่มีประเด็นว่าจำเลยได้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์แล้วหรือไม่ ดังนั้นการที่จำเลยจะนำสืบว่า จำเลยได้นำทองคำมูลค่า ๖๐๐,๐๐๐ บาท ไปตีใช้หนี้ให้แก่โจทก์แล้ว ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นกรณีที่ไม่มีการหักบัญชีให้ ต้องมีพยานเอกสารมาแสดงและสามารถนำพยานบุคคลมาสืบได้เนื่องจากไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๘๔ ก็ตาม แต่การนำสืบนายฟ้าที่เบิกความเพื่อพิสูจน์ว่าได้มีการชำระหนี้ ด้วยการตีใช้หนี้แล้วเป็นการนำสืบพยานนอกประเด็น ศาลไม่อาจรับฟังคำเบิกความของนายฟ้าเป็นพยานหลักฐานได้

ข้อ ๘. คำถาม เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ นางเจนซึ่งเป็นชาวต่างชาติร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนว่าถูกคนร้ายชิงทรัพย์สินเอากล้องถ่ายรูปและเงินสดollarสหรัฐไป โดยมีนายชาวเป็นประจักษ์พยานยืนยันว่าคนร้ายคือนายดำ แต่นางเจนจะต้องเดินทางกลับประเทศตนโดยด่วน พนักงานสอบสวนจึงเสนอเรื่องต่อพนักงานอัยการขอให้ทำคำร้องต่อศาลขอสืบนางเจนเป็นพยานต่อศาลไว้ก่อนฟ้อง ทั้งที่ยังติดตามจับตัวนายดำไม่ได้ ดังนี้

ก. พนักงานอัยการจะร้องต่อศาลขอสืบนางเจนไว้ก่อนฟ้องได้หรือไม่

ข. ต่อมาหลังจากจับตัวนายดำมาฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลแล้ว ปรากฏว่านายชาวประสบอุบัติเหตุบาดเจ็บสาหัส อาจถึงแก่ความตายก่อนวันนัดสืบพยาน พนักงานอัยการจะขอสืบนายชาวเป็นพยานไว้ล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดนัดสืบพยานได้หรือไม่

ธงคำตอบ นางเจนเป็นผู้เสียหายและเป็นพยานสำคัญคนหนึ่งในคดีนี้ เมื่อมีเหตุจะต้องเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ยากแก่การนำมาสืบพยานหน้า จึงเข้าเงื่อนไขที่พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องต่อศาลขอให้สืบนางเจน

เป็นพยานไว้ก่อนฟ้องได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ ถึงแม้จะยังมีได้ตัวนายดำผู้ต้องหา มา ก็สามารถขอสืบนางเจนลับหลังนายดำได้ ถือเป็นกรณียกเว้นตามที่มาตรา ๒๓๗ ทวิ บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งว่า "...ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด และผู้นั้นถูกควบคุมอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการนำตัวผู้นั้นมาศาล..." และความในวรรคสี่ก็บัญญัติว่า "...หากมีตัวผู้ต้องหาอยู่ในศาลด้วยแล้ว ก็ให้ศาลอ่านคำเบิกความตั้งกล่าวต่อหน้าผู้ต้องหา" อันเป็นการแสดงว่า แม้ยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา มาศาลก็อาจสืบพยานไว้ล่วงหน้า ก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๘๐/๒๕๔๗)

ในกรณีที่นายขาวพยานอาจถึงแก่ความตายไปก่อนถึงกำหนดนัดสืบพยานนั้น พนักงานอัยการย่อมขอให้ศาลสืบนายขาวเป็นพยานไว้ล่วงหน้าได้ตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสอง เพราะนายขาวเป็นประจักษ์พยานที่เกี่ยวกับประเด็นสำคัญในคดี และมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่ควรจะต้องให้สืบพยานนั้นไว้ก่อน

ข้อ ๙. คำถาม นายศักดิ์ศรี ประธานชมรมสิทธิมนุษยชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่บ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ออกจากบ้านที่อยู่อาศัยไปตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๘ และไม่กลับมาจนถึงขณะนี้ ต่อมาในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ นางสาวอัยสุดาภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายศักดิ์ศรีได้สืบทราบว่ นายศักดิ์ศรีได้ถูกนายหาญ กำนันตำบลปากพ่องฝั่งตะวันออก อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช นำตัวนายศักดิ์ศรีไปขังไว้ที่บ้านเลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลปากพ่องฝั่งตะวันออก อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน โดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ตามกฎหมาย นางสาวอัยสุดาจึงประสงค์ที่จะยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดปากพ่อง ซึ่งเป็นศาลท้องที่ ขอให้พิจารณาสั่งปล่อยตัวนายศักดิ์ศรีออกจากที่คุมขัง

ดังนี้ ให้ท่านในฐานะทนายความยื่นคำร้องให้กับนางสาวอัยสุดาตามความประสงค์ (ให้ร่างแต่ใจความ โดยไม่ต้องคำนึงถึงแบบพิมพ์ศาล)

รังกำตอบ คำร้องขอให้ปล่อยตัวตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๔๐ และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญา มาตรา ๙๐

ข้อ ๑. ผู้ร้องเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายศักดิ์ศรี
ประธานชมรมสิทธิมนุษยชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช รายละเอียดปรากฏ
ตามสำเนาทะเบียนสมรส เอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๑ นายศักดิ์ศรีได้ออก
จากบ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
จังหวัดนครศรีธรรมราช ไปตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๘ และไม่กลับมา
จนถึงขณะนี้ ต่อมาวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้ร้องได้ทราบว่านายศักดิ์ศรีได้
ถูกนายทนายกำนันตำบลปากพ่อง ผังตะวันออก อำเภอปากพ่อง จังหวัด
นครศรีธรรมราช นำตัวไปกักขังไว้ที่บ้านเลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลปากพ่อง
ผังตะวันออก อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม
๒๕๔๘ โดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๒. ผู้ร้องจึงใคร่ขอความเป็นธรรมจากศาลได้โปรดไต่สวนคำร้อง
ของผู้ร้อง และมีคำสั่งให้นายทนายกำนันตำบลปากพ่อง ผังตะวันออก อำเภอ
ปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปล่อยตัวนายศักดิ์ศรีสามีของผู้ร้องโดยด่วน
ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๐ และตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา มาตรา ๙๐ ขอศาลได้โปรดอนุญาต

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

ลงชื่อ ผู้ร้อง

คำร้องฉบับนี้ ข้าพเจ้า ทนายความผู้ร้องเป็นผู้เรียงและพิมพ์

ลงชื่อ ผู้เรียงและพิมพ์

ข้อ ๑๐. คำถาม ในการประกอบธุรกิจของบริษัท เทเลโฟน ซิสเต็ม จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีธุรกิจหลักคือ การให้บริการโทรคมนาคมตามสัมปทาน โทรศัพท์มือถือที่ได้รับอนุญาตจากบริษัท โทรศัพท์ไทย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการบริษัทมีความเห็นว่าจำนวนผู้ใช้หมายเลขมือถือตราเจริญเติบโตที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จึงมีมติในเบื้องต้นให้พิจารณาเข้าไปซื้อกิจการโดยการเข้าซื้อหุ้นของบริษัท ไทย เทเลโฟน พาร์ทเนอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนที่เป็นเจ้าของสัมปทานที่ได้รับสัมปทานโทรศัพท์เช่นเดียวกันจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ เลขหมาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการขยายกิจการของบริษัท กรรมการผู้จัดการของบริษัท เทเลโฟน ซิสเต็ม จำกัด (มหาชน) คือ นายสมบูรณ์ทรัพย์หวังธุรกิจ ได้มาติดต่อท่านเพื่อขอให้ท่านในฐานะที่ปรึกษากฎหมาย ขอให้เสนอแนวทางในการตรวจสอบกิจการของบริษัทที่ประสงค์จะเข้าไปซื้อหุ้นดังกล่าว โดยให้เสนอขอบเขตของการตรวจสอบที่สำคัญของกิจการ เพื่อให้คณะกรรมการของบริษัท เทเลโฟน ซิสเต็ม จำกัด (มหาชน) พิจารณาในเบื้องต้น

ให้ท่านทำบันทึกสรุปขอบเขตข้อเสนอของที่ปรึกษากฎหมายที่จะเข้าตรวจสอบกิจการที่บริษัท ไทย เทเลโฟน พาร์ทเนอร์ จำกัด เฉพาะหัวข้อที่สำคัญของกิจการที่ควรจะไปตรวจสอบมาให้พิจารณา

ธงคำตอบ บันทึกเสนอขอบเขตของการตรวจสอบกิจการที่ประสงค์จะเข้าไปซื้อหุ้น มีดังนี้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินการของบริษัท การตรวจสอบในหัวข้อนี้เป็นการตรวจสอบข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับการจัดตั้งและการบริหารงานของบริษัทนับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล วัตถุประสงค์และข้อบังคับรวมทั้งข้อจำกัดในเรื่องของการโอนหุ้น (ถ้ามี) องค์กรประชุมของที่ประชุมผู้ถือหุ้นรวมถึงจำนวนคณะกรรมการ อำนาจและหน้าที่ของกรรมการและโครงสร้างการบริหารงาน และสายงานการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายการเงิน ฝ่ายการตลาด และฝ่ายเทคโนโลยี กล่าวโดยสรุปก็คือดูจากรายงานประจำปีเกี่ยวกับสถานะภาพและการดำรงอยู่ของบริษัท ทั้งทางด้านกฎหมาย สถานะทางการเงินที่ปรากฏอยู่ในบัญชีงบดุล

๒. ทรัพย์สินของบริษัท การตรวจสอบในหัวข้อนี้เป็นการตรวจสอบทรัพย์สินที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน กล่าวคือทรัพย์สินที่มีตัวตนในรูปของที่ดิน

สิ่งปลูกสร้าง อาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์ ต้องตรวจสอบถึงความมีอยู่จริง ไม่ว่าจะป็นโฉนดที่ดิน แนวที่ดิน จำนวนเนื้อที่ จำนวนเครื่องจักร จำนวนที่ตั้ง ใบรับอนุญาตปลูกสร้างอาคารที่ถูกต้อง รวมทั้งใบอนุญาตให้ใช้อาคาร ใบอนุญาตโรงงาน (ถ้ามี) ตลอดจนใบอนุญาตประกอบการตามกฎหมายต่างๆ ที่ใช้บังคับกับการประกอบธุรกิจประเภทที่ประสงค์จะเข้าไปซื้อ ส่วนทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ ความลับทางการค้า นั้น ก็ต้องตรวจสอบความมีอยู่จริงและรวมถึงงานที่อยู่ในระหว่างการดำเนินงาน ในด้านการพัฒนาเทคโนโลยี ต่างๆ ที่สามารถจะนำไปสู่ความสำเร็จในด้านของเทคโนโลยีของกิจการที่เข้าไปซื้อ (ถ้ามี)

๓. สัญญาทุกประเภท การตรวจสอบในหัวข้อนี้มุ่งหมายที่จะตรวจสอบสัญญาทุกประเภท ไม่ว่าจะป็นสัญญาที่ได้ทำแล้ว สัญญาที่กำลังทำอยู่ หรือที่จะมีขึ้นในอนาคตที่อยู่ในรูปของบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ ซึ่งต้องจำแนกประเภทของสัญญาทั้งหลายให้มีความชัดเจนถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในสัญญาที่บริษัทเจ้าของกิจการที่ผู้ว่าจ้างจะเข้าไปซื้อหุ้นนั้นมีภาระผูกพันอยู่ รวมทั้งการทำความเห็นเสนอ

๔. หนี้สิน การตรวจสอบจะครอบคลุมหนี้สินของบริษัทในทุกรายการ โดยเฉพาะต้องอาศัยหลักเกณฑ์จากบัญชีทำการ และบัญชีงบดุลของบริษัทซึ่งต้องมีการตรวจสอบความมีอยู่จริงของหนี้สินและจัดลำดับประเภทหนี้สินที่มีหลักประกัน ไม่มีหลักประกัน รวมตลอดถึงหนี้สินในรูปของการค้ำประกันบริษัทในเครือ หรือ บริษัทลูก (ถ้ามี)

๕. คดีความและสิทธิเรียกร้อง การตรวจสอบจะตรวจสอบสถานะของคดีความทุกประเภท รวมทั้งการสอบถามและตรวจสอบถึงความเป็นไปได้ที่บริษัทได้ดำเนินคดีหรือถูกฟ้องดำเนินคดีว่าจะมีผลไปในทางบวกหรือลบ ตลอดจนสิทธิเรียกร้องของบริษัทที่ยังคงอยู่ภายในกำหนดหรือพ้นกำหนดอายุความ ซึ่งต้องปรึกษากับนักกฎหมายประจำของบริษัทถึงการดำเนินการเรียกร้องถึงหนี้ต่างๆ จากลูกหนี้ของบริษัทหรือกรณีที่บริษัทถูกคู่สัญญาฟ้องเรียกร้องและประเมินสถานะของสิทธิที่อาจจะมีผลต่อสถานะทางการเงินของบริษัทที่จะเข้าไปซื้อให้ทราบ